

ХРЕСТОМАТІЯ для **ЧИТАННЯ**

Твори для дітей

5

року життя

ОСНОВА
ВИДАВНИЧА ГРУПА

Харків
2017

❁ КОЛИСКОВІ ❁

КОЛИСКОВА

Місяць яснасенький
Промінь тихесенький
Кинув на нас.
Спи, мій малесенький!
Пізній бо час...

Леся Українка

КОЛИСКОВА ПІСЕНЬКА

Спи, моя дитино!
Місяць крізь вікно
У твою колиску
Світить вже давно.
Час собі проходить,
Ніченьки шкода...
Спи ж, моя дитино,
Гойдоньки-гойда!

МІСЯЦЬ В ХМАРАХ ЗАБЛУДИВСЯ

Місяць в хмарах заблудився,
Та й за гору закотився.
Я пішла б його шукати,
Тільки кличуть вже до хати.
Я б сказала, що не хочу,
Та злипаються вже очі,
І не слухаються ніжки...
Донесіть мене до ліжка!

Володимир Ладижець

КОЛИСКОВА ДЛЯ ВЕДМЕДІВ

Цілий день перебиралися Ведмеді до нової хати. Тато з мамою переносили меблі, посуд, а ведмедик Кliš-Кliš — свої іграшки.

— Чи нічого не забулися? — час від часу перепитував тато.

— Та наче все взяли, — відповідала мама. Коли нарешті полягали спати, вона побажала:

— Добраніч вам на новому місці!

Але чомусь нікому не спалося.

Тато Ведмідь крутився на печі, кречав: «Щось мені жарко тут».

— То може, постелити на підлозі? — запитала Ведмедиха. Але й там Ведмідь не міг заснути.

— Може, відчинити двері, щоб вітерець повівав?

ОЙ МИНУЛА ВЖЕ ЗИМА
(Народна пісенька)

Ой минула вже зима,
Снігу-льоду вже нема,
Ой нема, ой нема,
Снігу-льоду вже нема.

Прилетіли журавлі
Й соловеечки малі.
Ой малі, ой малі,
Соловеечки малі.

Лугом квіти вже цвітуть,
Вівці травку вже пасуть.
Ой пасуть, ой пасуть,
Вівці травку вже пасуть.

Всі веснянку співаймо,
Весну красну вітаймо.
Вітаймо, вітаймо,
Весну красну вітаймо!

ПРО МИЛУ І МИЛО

Мила
Милитись
Не вмiла.
Мила
Мило
З рук
Не змила.
Мама
Милила
Умiло,
Мама
З Мили
Змила
Мило.

Грицько Бойко

БІЛЧА

Бiлча
В дуплi
Горiх
Хова.
Прийшла
Пора
Горiхова.

Грицько Бойко

❁ ЗАГАДКИ ❁

Тане сніжок.
Оживає лужок.
День прибуває.
Коли це буває?
(Навесні)

Сонце пече.
Липа цвіте.
Жито поспіває.
Коли це буває?
(Влітку)

На шибках без олівця
Він малює без кінця.
(Мороз)

Без рук, без ніг, а двері відчиняє.
(Вітер)

Спустили поля,
Мокне земля.
Дощ поливає.
Коли це буває?
(Восени)

Сніг на полях, лід на річках,
Хуга гуляє. Коли це буває?
(Взимку)

Реванув віл на сто гір, на тисячу городів.
(Грім)

ВІРШІ, КАЗКИ, ОПОВІДАННЯ

✿ У РОДИННОМУ КОЛІ ✿

МАМА

Ще в колисці немовля
Слово «мама» вимовля.
Найдорожче в світі слово
Так звучить у рідній мові:
Мати,
Матінка,
Матуся,
Мама,
Мамонька,
Мамуся! —
Називаю тебе я,
Рідна ненечко моя!

Варвара Гринько

РІДНИЙ ДІМ

Хай живе наш рідний дім!
Тепло й затишно у нім.
Тут і тато, тут і ненька,
І бабусенька рідненька,
І веселий наш дідусь
Крутить пишний русий вус.

Євген Железняков

СОНЯЧНИЙ ДІМ

Привітний і світлий наш сонячний дім.
Як радісно й весело жити у нім!
Тут мамина пісня і усмішка тата,
В любові й добрі тут зростають малята.
Дзвінка наша пісня до сонечка лине:
«Мій сонячний дім — це моя
Батьківщина!»

Андрій Німенко

МАМИНІ РУКИ

Мамині руки — щедрі, робочі —
Втоми не знають з ранку до ночі.
Мамині руки — добрі, ласкаві —
Всюди в пошані, всюди у славі.

Василь Грінчак

МАМИНЕ СВЯТО

Восьме березня настало —
Славне свято всіх жінок,
І сьогодні ми позвали
Наших мам у дитсадок.
Кожній мамі подарунки
Готували малюки,
Малювали їм малюнки,
Вишивали килимки.
Ще й прикрашений квітками
Написали їм плакат:
«Хай живуть хороші мами
Всіх дівчаток і хлоп'ят!»

Наталя Забіла

МОЇЙ МАТУСИ

Синю квіточку весняну
Я не буду рвати:
Фарби, олівці дістану
Й буду малювати.
Намалюю квітку ніжну,
Стебельце зелене —
І матуся радо візьме
Пролісок від мене.
А я буду підростати,
Вчитися, мужніти —
Мамі буду дарувати
Щонайкращі квіти.

Тамара Мезенцева

СХОДИТЬ СОНЦЕ ЗА СЕЛОМ

Сходить сонце за селом.
Соня спить солодким сном.
— Соню, просинайся,
В дитсадок збирайся.
В Соні очі сонні
Мружаться спросоння.
Доню будить мати —
Треба уставати!

Іван Гуцак

НОВАЧОК

У садок з'явився новачок,
Він прийшов у групу — і мовчок!
Оченьта в нього повні сліз.
Він стоїть, в куток уткнувши ніс.
Ми хотіли втішити його.
Ми йому сказали:
— Ти чого?
Нащо так стояти у кутку?
Краще з нами сядь на килимку!
Ми збудуєм дім такий, як наш,
Для машин поставимо гараж. —
Та не хоче й глянути Тарас.
Він стоїть і сердиться на нас.
Ми такі — сказали і взялись!
Вже у нас і стіни підвелись.

П'ять шоферів їдуть і гудуть,
На машинах цеглу нам везуть.
Буде дім за декілька хвилин,
Потім ще збудуємо один!
Скільки можна сердитись на всіх?
Хлипнув ще Тарасик і затих.
Кулачком мерщій обтер сльозу.
— Можна, я вам цеглу привезу?
Марія Пригара

НАШ ДІМ

На бульварі, номер сім,
Виріс гарний світлий дім.
Не злічу його кімнат,
Ті кімнати для малят.
Для Андрійка і для Толі,
Лесі, Дмитрика і Олі —
Гарний дім, просторий дім,
Буде весело у нім.
Прийме всіх-усіх малят
Світлий дім — дитячий сад.
Світлий дім — дитячий сад
Прийме всіх-усіх малят.
Вадим Крищенко

КІТ-КОТОЧОК

Малюків благає кіт-коточок:
— І мене візьміть у дитсадочок!
Я не буду лазити у шкоду!
Я не буду дряпатися зроду!

Чи погнати біля хати
Вслід за голубом-гінцем?
А чи вуси-довгоруси
Почесати гребінцем?
Що робити, кіт не знає
За ворітьми у кущі.
А над ним веселка грає,
Золоті несе дощі.

Андрій Малишко

ЯК ЗДИВУВАВСЯ МУРКО

В однієї бабусі був старий-престарий кіт Мурко.

Лежить Мурко на подвір'ї, на сонечку вигрівається. Заплющив очі, спить, поклавши голову на лапки. Тільки хвостом махає, мух відганяє.

На подвір'ї ходило курча. Воно відбилося від квочки й жалібно пищало. Побачивши кота, курча замовкло. Підійшло тихенько до кота, притулилось до нього й очі закрило. Тепло йому біля кота.

Кіт Мурко почув, що хтось до нього притулився. Відкрив очі, побачив курча. Здивувався кіт Мурко: ну й сміливе ж курча!

Дивиться кіт Мурко на курча з подивом і не знає, що йому робити. Чи злякати курча, щоб воно втекло, чи нехай собі гріється?

Василь Сухомлинський

ПОДАРУНОК МОРСЬКОЇ СВИНКИ

Її прозвали Морською Свинкою — таку мала масть: по білій шкурці чорні й жовті плями. Була вона нічия. Грілася на сонці або полохливо перебігала подвір'я, бо деякі недобрі хлопчаки кривдили її. Надто ж Валерка з першого поверху: то ногою піддасть, то камінцем пожбурить, то водою обілле...

Якось під обід до двору з веселим гуркотом заїхала вантажна машина, і з Валерчиної квартири почали виносити речі. А другого дня в'їхала інша машина з іншими речами і з іншою людиною, що стала жити у Валерчиній квартирі. То була тиха лагідна жінка зі срібним волоссям. Забачивши Морську Свинку, жінка покликала її.

— Кицю, кицю! А йди до мене!

Але Морська Свинка боялася. Жінка кинула їй шматочок ковбаси. Кицька ухопила його і гайнула на горище, щоб ніхто не відняв. Відтоді безпритульній Морській Свинці стало житися краще. Якось уночі вона крадькома проскочила крізь відхилену кватирку до кімнати і вместилася на канапі. Вранці хазяйка прокинулася і обережно зачинила кватирку.

— Доброго ранку, Морська Свинко!

Здичавіла кицька майнула під канапу. Жінка налила в блюдце молока, поставила на підлозі, відчинила кватирку й пішла на роботу.

Морська Свинка пожадливо вихлебтала молоко і подалася через кватирку надвір...

Тепер для неї настало щасливе життя: вона мала хазяйку! Ряба шкурка на Морській Свинці стала лисучою, ясно-зелені очі повесіли. Спала Морська Свинка в ногах у хазяйки, вранці проводжала її з дому через усе подвір'я, увечері зустрічала.

Одного разу вночі прокинулась хазяйка від надто голосного «мурня!». Вона простягла руку, ввімкнула світло і перелякано зойкнула. На ліжку, біля подушки, лежала велика миша, а над нею, горда собою, стояла Морська Свинка. Вона мала такий урочистий вигляд, що хазяйка аж засміялася. Зрозуміла: вдячна кицька принесла їй найкращий свій подарунок.

Лариса Письменна

❀ ЧИТАЄМО І ФАНТАЗУЄМО ❀

СОРОКОНІЖКИ

Сорок дві сороконіжки
Йшли купити босоніжки.
Обходили весь базар,
Та немає стільки пар.
Через те вони і досі
По траві гуляють босі.

Леонід Куліш-Зіньків

